

GEACTUALISEERDE
WINDMOLENVISIE

Geactualiseerde Windmolenvisie Natuur en Milieufederatie Limburg

Uitleg over de gebruikte criteria voor Uitsluitingsgebieden, Minder geschikte gebieden en Voorkeursgebieden

De Natuur en Milieufederatie Limburg heeft in 2016 een Windmolenvisie uitgebracht met de titel 'Windmolens in Limburg: oog voor natuur en landschap'. In deze visie wordt een helder standpunt ingenomen over geschikte en ongeschikte locaties voor windmolens. De NMF Limburg wil namelijk enerzijds het gebruik van windenergie stimuleren, maar anderzijds waardevolle natuur en landschappen behouden. In de Windmolenvisie wordt heel Limburg verdeeld in drie soorten gebieden, namelijk Uitsluitingsgebieden, Minder geschikte gebieden en Voorkeursgebieden. Aangezien de federatie steeds vaker benaderd wordt met de vraag een standpunt in te nemen over voorgenomen locaties van windmolens, is de Windmolenvisie geactualiseerd met een duidelijke toelichting op de criteria voor de hierboven aangegeven gebiedscategorieën.

1. Uitsluitingsgebieden

Het POL 2014 hanteert de volgende uitsluitingsgebieden voor windmolens:

- *Natura 2000-gebieden*
Deze gebieden vormen de meest waardevolle natuurgebieden in Limburg en die wil de Provincie niet verstoren met windturbines.
- *Winterbed langs de Maas*
De Maas en de daaraan gekoppelde Maasplassen vormen een belangrijke route voor de vogeltrek. Voor foeragerende vogels kunnen windturbines nabij de Maas een barrière vormen
- *Nationaal Landschap Zuid-Limburg*
Hier geeft de Provincie voorrang aan het behoud van het landschap. Binnen de begrenzing van het Nationaal Landschap Zuid-Limburg is de ontwikkeling van windenergie uitsluitend mogelijk in verstedelijkt gebied.

De NMF Limburg is het eens met deze uitsluitingsgebieden, maar vindt dat niet alleen Natura 2000-gebieden uitsluitingsgebied moeten zijn, maar *alle* Goudgroene natuurzones (zie ook het kader op de volgende bladzijde).

Het Limburgse natuurbeleid gaat uit van drie gebiedscategorieën voor natuur en landschap, namelijk:

- *Goudgroene natuurzone*

Dit is het Limburgse deel van het Nationale Natuurnetwerk. Alle Natura 2000-gebieden liggen in de Goudgroene natuurzone.

- *Zilvergroene natuurzone*

Ondersteunt de functionaliteit en effectiviteit van de Goudgroene natuurzone. De provincie stimuleert de ontwikkeling van natuur en landschap binnen deze zones met subsidies en natuurcompensaties.

- *Bronsgroene landschapszone*

Omvat de landschappelijk waardevolle beekdalen en bufferzones rond bestaande natuurgebieden met de daarin aanwezige (extensievere) landbouwgebieden, monumenten, kleinere landschapselementen, waterlopen e.d. Een kwart van de Bronsgroene landschapszone wordt gevormd door het winterbed van de Maas.

Daarnaast vindt de NMF dat vogel- en vleermuispopulaties met de uitsluitingsgebieden van het POL 2014 niet voldoende beschermd zijn. Uit allerlei wetenschappelijk onderzoek blijkt namelijk dat windmolens negatieve effecten kunnen hebben op deze diersoorten. De NMF Limburg hanteert daarom aanvullende criteria, die hierna worden toegelicht.

De Vogelbescherming heeft SOVON Vogelonderzoek Nederland en adviesbureau Altenburg & Wymenga een rapport laten uitbrengen als leidraad bij de aanwijzing van potentiële locaties voor windenergie: de Nationale Windmolen risicokaart voor vogels¹. In dit rapport wordt op kaarten weergegeven waar windmolens een hoog risico vormen voor bepaalde vogelsoorten. In deze 'hoog risico-gebieden' zouden ook volgens de NMF Limburg geen windturbines geplaatst moeten worden. (deze 'hoog risico – gebieden' vallen overigens binnen de Uitsluitingsgebieden, die op grond van andere criteria ontstaan). De Nationale Windmolen risicokaart geeft daarnaast aan dat Vogelrichtlijngebieden en een zone van 1200 meter er omheen, moeten worden uitgesloten van windturbines. De NMF Limburg schaart zich ook achter dit standpunt.

Bij de plaatsing van windturbines zou daarnaast rekening gehouden moeten worden met vleermuizen: Eurobats is een overeenkomst die is aangenomen in het kader van het verdrag van Bonn, ook wel CMS-verdrag genoemd (Convention on the Conservation of Migratory Species of Wild Animals). Eurobats heeft richtlijnen² opgesteld voor de bescherming van vleermuizen in relatie tot windturbines. Volgens deze richtlijnen dienen de volgende gebieden gevrijwaard te blijven van windmolens:

- Een zone van 200 meter rondom alle typen bosgebieden;
- Een zone van 200 meter rondom andere habitats die belangrijk zijn voor vleermuizen, zoals bomenrijen, hagen- en struikennetwerken, plas/dras-gebieden, wateren en waterlopen.

¹ Aarts, B. en L. Bruinzeel. 2009. De nationale windmolenrisicokaart voor vogels. SOVON-notitie 09-105. In opdracht van Vogelbescherming Nederland door SOVON Vogelonderzoek Nederland en Altenburg & Wymenga.

² L. Rodrigues, L. Bach, M.J. Dubourg-Savage, B. Karapandza, D. Kovac, T. Kervyn, J. Dekker, A. Kepel, P. Bach, J. Collins, C. Harbusch, K. Park, M. Micevski, J. Minderman. 2015. Guidelines for consideration of bats in wind farm projects – revision 2014. Bonn, UNEP/EUROBATS secretariat.

De NMF Limburg vertaalt dit als volgt: in een zone van 200 meter rondom Goudgroene natuurzones en rondom kanalen en rivieren, mogen geen windmolens geplaatst worden (rondom Vogelrichtlijngebieden, die ook onder Goudgroene natuurzone vallen, wordt een zone aangehouden van 1200 m, zoals uitgelegd in de vorige alinea).

Naast de hierboven genoemde Uitsluitingsgebieden die op natuurcriteria zijn gebaseerd, vindt de NMF Limburg woonkernen niet geschikt voor het plaatsen van windmolens, uit het oogpunt van onder meer geluidsoverlast en slagschaduw. Deze gebieden – zoals gedefinieerd in het POL 2014 – behoren daarom ook tot de Uitsluitingsgebieden. Er zijn nog meer factoren die de plaatsing van windturbines uitsluiten, zoals verstoring van radar, maar daar wordt in deze visie geen rekening mee gehouden.

2. Minder geschikte gebieden

De NMF Limburg is van mening dat de in het Provinciaal Natuurbeheerplan aangewezen akkervogelgebieden en ook de Zilvergroene natuurzones minder geschikt zijn voor windturbines vanwege de mogelijke effecten op natuur. Dit geldt ook voor gebieden rondom dassenburchten: uit onderzoek³ blijkt namelijk dat dassen waarvan de burcht binnen 1 kilometer van een windmolen ligt, chronische stress ondervinden, waarschijnlijk veroorzaakt door het geluid van de turbine.

Aangezien er weinig onderzoek is gedaan naar de effecten van windmolens op dassen, gaan wij in deze visie uit van een zone van 500 meter Minder geschikt gebied rondom een dassenburcht (hierbij zijn alleen hoofd- en kraamburchten gebruikt). Hiervoor is het dassenburchtenbestand van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit gebruikt, aangevuld met eigen waarnemingen. Overigens ligt een groot aantal dassenburchten in Limburg in Goudgroene natuurzones, waardoor er nauwelijks extra Uitsluitingsgebied ontstaat.

Vanuit landschappelijk oogpunt zijn aanvullend de Bronsgroene landschapszones minder geschikt voor windmolens. Ten slotte houdt de NMF een zone van 500 meter rondom woonkernen aan als Minder geschikt gebied: volgens landelijke regelgeving mag het jaargemiddelde geluidsniveau bij een geluidsgevoelig object niet meer zijn dan 47 dB (en 's nachts niet meer dan 41 dB). In de praktijk worden minimale afstanden van 300 tot 800 meter aangehouden. De provincie Limburg hanteert een minimale afstand van 500 meter tot woningen. Ook in Duitsland wordt een afstand van 500 meter tussen woonkernen en windturbines gehanteerd.

3. Voorkeursgebieden

Samengevat leiden de hierboven genoemde criteria voor Uitsluitingsgebieden en Minder geschikte gebieden tot de volgende tabel:

³ Agnew, R.C.N., V.J. Smith, R.C. Fowkes. 2016. Wind turbines cause chronic stress in badgers. *Journal of Wildlife Diseases* 52(3):459-467.

	Uitsluitingsgebied	Minder geschikt gebied
Natuur		
Goudgroene natuurzone (uitgezonderd Vogelrichtlijngebieden)	+ zone 200 m	
Vogelrichtlijngebieden	+ zone 1200 m	
Winterbed Maas	V	
Hoog risico voor vogels (Windmolenrisicokaart)	V	
Kanalen en rivieren	+ zone 200 m	
Akkervogelgebied		V
Zilvergroene natuurzone		V
Dassenburchten (hoofd- en kraamburchten)		+ 500 m
Landschap		
Nationaal Landschap Zuid-Limburg	V	
Bronsgroene landschapszone		V
Mens		
Woonkernen (volgens POL 2014)	V	+ 500 m

Uitgaande van deze tabel kunnen de zogenaamde Voorkeursgebieden bepaald worden: dit zijn de gebieden die op de kaart van Limburg resteren na aftrek van de Uitsluitingsgebieden en de Minder geschikte gebieden. Voorkeursgebiedjes van minder dan 50 ha⁴ en omgeven door Uitsluitingsgebied, zijn vervolgens tot Minder geschikt gebied benoemd. Hiermee komen we uit op een totale oppervlakte van 26.900 ha Voorkeursgebied en 29.900 ha Minder geschikt gebied. Bij deze oppervlakten moet wel opgemerkt worden, dat hierbij geen rekening is gehouden met uitsluitingsgronden voor windmolens als hoogspanningsmasten, radar en dergelijke.

De in deze visie geselecteerde Voorkeursgebieden blijken grotendeels overeen te komen met de voorkeursgebieden van het POL 2014. In het kader van het POL 2014 is namelijk een 'Landschapsadvies Windenergie Limburg' opgesteld. De conclusie van dit Landschapsadvies was kort gezegd: Kom tot een geconcentreerde opstelling van windturbines in enkele voorkeursgebieden. De plaatsing van windmolens zou bij voorkeur plaats moeten vinden op plekken die al landschappelijk beïnvloed zijn, door industrie, infrastructuur of intensieve veehouderij- en glastuinbouw. In het Landschapsadvies worden enkele voorkeursgebieden genoemd voor de plaatsing van windturbines, waar de NMF Limburg zich bij aansluit:

- grotere industrie- en bedrijventerreinen
- regio Peelland
- aansluiten bij bestaande windparken net over de grens (mits de windturbines niet in Goudgroene natuurzones of andere uitsluitingsgebieden worden geplaatst).

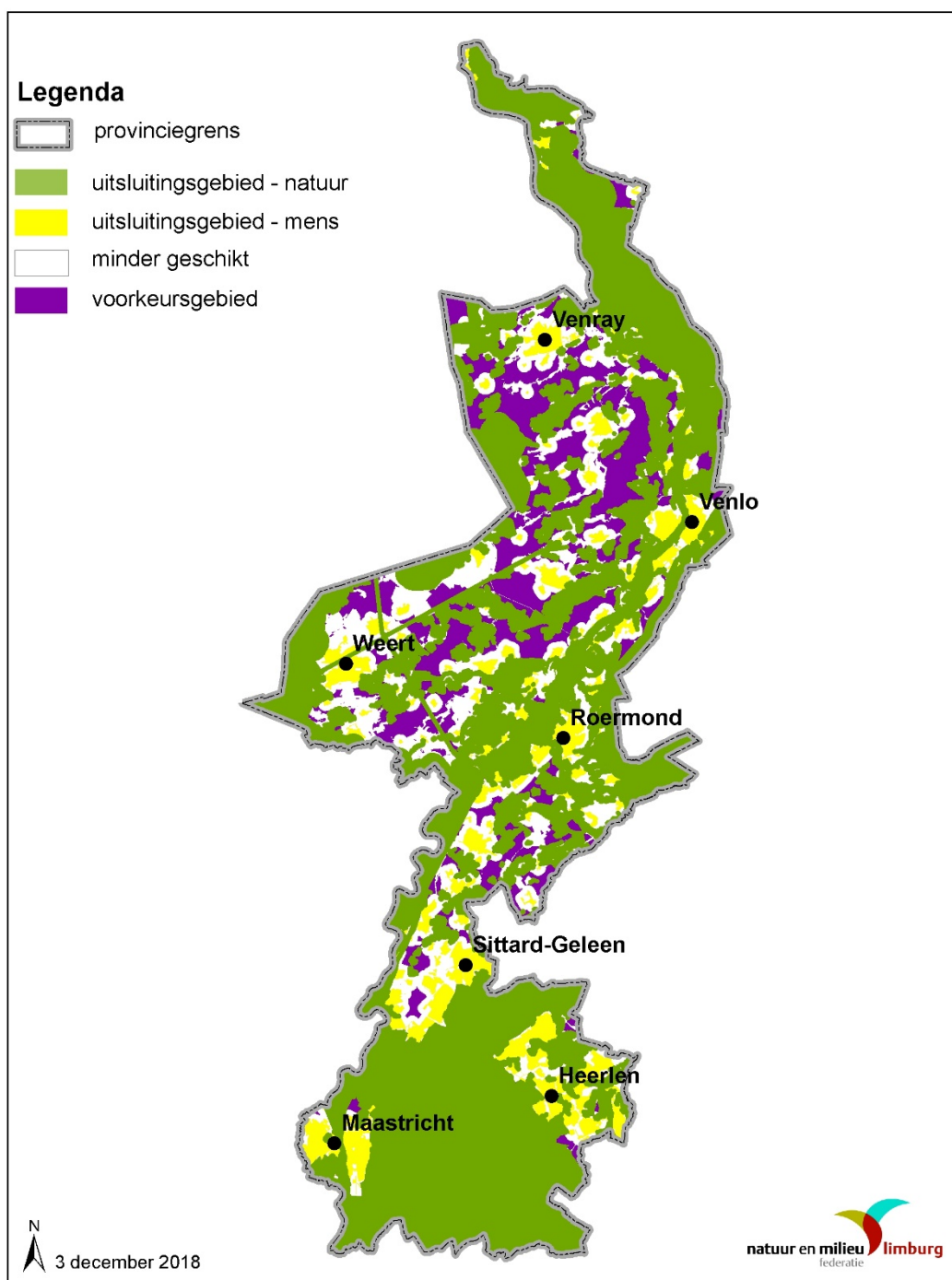
⁴ Deze 50 ha is gebaseerd op de oppervlakte die nodig is om circa 3-5 windmolens bijeen te plaatsen.

Daarnaast is de federatie van mening dat windmolens vanuit landschappelijk oogpunt zoveel mogelijk in grote clusters geplaatst moeten worden (bij voorkeur minimaal 3 windturbines per locatie).

De Uitsluitingsgebieden, Minder geschikte gebieden en Voorkeursgebieden zijn op bijgaande kaart gevisualiseerd. De aangegeven gebiedscategorieën zijn overigens het resultaat van een benadering op hoofdlijnen. Bij de selectie en uitwerking van concrete locaties zal steeds een nadere toetsing moeten plaatsvinden aan wet- en regelgeving, met name de Wet natuurbescherming. Dit betekent bijvoorbeeld dat er onderzocht moet worden of er negatieve effecten van windturbines zijn op dassen, vleermuizen en vogels.

Windmolens in Limburg 2018

- Natuur en Landschap -

Kapellerpoort 1, 6041 HZ Roermond

T (0475) 386 410

E info@nmflimburg.nl

I www.nmflimburg.nl